

Bør kraftbransjen advare aksjonærene?

Denne teksten ble først publisert som bloggpost på <http://einarflydal.com> den 11.01.2019

Telekom-selskapet ICE advarte i en tegningsinnbydelse nylig ([bloggpost 3.12.2018](#)) om at det kan være betydelig risiko knyttet til telekom-bransjen framover på grunn av mulig helserisiko ved teknologien. Saken gjelder selvsagt at forståelsen for at mikrobølget stråling er helse- og miljøskadelig, stiger i befolkningen og hos myndigheter i takt med forskningsrapporter og meldinger om skader på miljøet. Men det viser seg at det slett ikke bare er ICE som advarer...

Hele telekombransjen har for lengst begynt å advare aksjonærene: For på samme vis som i Norge er selskaper i USA pålagt å rapportere til sine aksjonærer om informasjon som kan være vesentlig for selskapets verddivurderinger og drift, og om påvirkninger av det ytre miljø.

Nettstedet EHS-Trust, som drives av Devra Davis, tidligere rådgiver for USAs president i slike spørsmål, har nylig publisert [utdrag fra årsrapporter](#) der det ene selskapet etter det andre går ut med advarsler til aksjonærene.

I årsrapportene omtales det "antatt eller opplevd helserisiko", eller "negative forskningsfunn som kan komme til å bli gjort", for selskapene vokter seg vel for å skrive noe som kan tolkes som at de er kjent med at det for lengst foreligger vesentlige funn. Omkvedet er omtrent dette:

Vi kan komme til å bli belastet med betydelige utgifter til å forsvare oss mot slike søksmål eller mot anklager fra myndighetene og kan bli pålagt å betale beløp eller på andre måter endre vår drift slik at det kan ha betydelig skadelig påvirkning på vår virksomhet og/eller våre finansielle resultater.

Noen av telekomselskapene har kommet med slike varsler i flere år. For eksempel har Nokia advart siden 2014. Blant dem som listes opp av EHS-Trust, er såvel telekomselskap som TV-selskap og mobilprodusenter:

AT&T Inc.
 DirecTV
 Verizon Communications Inc.
 Crown Castle
 British Telecom
 Blackberry Limited
 China Mobile Limited
 American Tower Corporation
 América Móvil, S.A.B. De C.V.
 T-Mobile Us, Inc.
 Gci Inc
 Telefónica, S.A.
 Crown Castle International Corp.
 SoftBank Group Corp.
 Nokia Corporation
 Microsoft Corporation
 Telstra
 Vodafone Group Public Ltd Co

Ved mobiltelefonbruk kommer uten tvil den *kraftigste* eksponeringen fra ens egen mobiltelefon når man holder den helt inntil hodet. Da overskrides alle grenseverdier lett, så det advares det mot i mobiltelefonenes brukerhåndbøker (som ingen leser). Denne eksponeringen er frivillig, bortsett fra når man sitter på buss, trikk og bane.

Fra mobilbasestasjonene kommer derimot den mest *vedvarende* eksponeringen, og den er langt svakere. Men begge deler er påvist skadelig i en lang rekke undersøkelser, såvel teoretiske studier, i laboratorieeksperimenter på såvel celler som levende dyr, og i feltforsøk såvel som i større statistiske befolkningsundersøkelser. Dessuten er det gjentatte ganger påvist at de *skarpe, lavfrekvente pulsene* som kjennetegner nyere versjoner mikrobølget kommunikasjon, har biologiske skadevirkninger.

Kraftbransjen har de siste årene har plassert ut utstyr i de tusen hjem som kombinerer alle de mest uheldige sidene ved den samme teknologien:

- Maks utgangseffekt fra smartmålerne er vesentlig kraftigere enn fra dagens mobiltelefoner, uten at det er gitt noen som helst advarsler eller beskjed om sikkerhetsavstand.
- Målerne er ofte plassert en meter eller tre fra folks arbeids- eller sengeplass, uten at det er gitt noen som helst advarsler om at strålingen også på slik avstand i følge en rekke undersøkelser er knyttet til økt helserisiko.
- Målerne er selvjusterende, men det er ikke mulig for beboere å forutse når måleren går opp til maks utgangseffekt, og når den sender med svakere signal. Man kan altså ikke forutsi eksponeringsnivået.
- Målerne kan ikke slås av, men er i døgkontinuerlig aktivitet, som om de var basestasjoner.
- Noen av målerne tar rollen som sentrale knutepunkter ("konsentratorer") for mange målere i det lokale maskenettet. Disse får ekstra høy trafikk. Kunder informeres ikke om hvilke målere dette er, og altså ikke om at eksponeringsbelastningen der kan være større.
- Målerne benytter skarpe, lavfrekvente pulser, som har kjente biologisk skadevirkninger.

Kundene er blitt påpraktet de nye AMS-målerne som en slags nødvendighet, fordi nettselskapene har kunnet henviser til en offentlig forskrift som gir pålegg om plassering av måleutstyr - dog uten å angi at det skal brukes trådløs teknologi. Kraftbransjen har selv ansvaret for teknologien som er valgt.

Samtidig har NVE, Statens strålevern (nå: Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet) og Helsedirektoratet hjulpet kraftselskapene ved å gjøre det så vanskelig som mulig å unndra seg installasjon. Det har de gjort ved å vise til den oppfatningen som Statens strålevern holder seg til. Og den har etaten hentet inn fra forskere som *alltid* finner at det fortsatt ikke er påvist noen sammenheng med skader - i alle fall ikke så klart at det er grunn til å ta hensyn til det. De fleste er således blitt påført denne helsebelastningen ganske uforvarende. I pakt med det store flertall av forskningen som faktisk *finner* sammenhenger, og som også finner at enkelte er spesielt vare, er en rekke mennesker blitt syke av det. Det samme skjer både i Norge og i andre land der trådløse AMS-målere innføres. Dermed går det som det går: mange fortviler, noen skriver brev til statsministeren i landet (Erna har mottatt en rekke av dem), og atter andre går til sak, enkeltvis eller i grupper.

Kanskje det er på tide at kraftbransjen sender ut varsler til sine aksjonærer?

Einar Flydal, den 11. januar 2019

Referanser

<https://ehtrust.org/key-issues/corporate-company-investor-warnings-annual-reports-10k-filings-cell-phone-radiation-risks/>

Flydal, E: «Målerne, forskningen, grenseverdiene og strålevernet», vedlegg i Advokatfirmaet Erling

Grimstad AS og Einar Flydal: Smartmålerne, jussen og helsa, Z-forlag, 2018. Utsolgt fra forlaget, kan lastes ned gratis [HER](#).